

НАЦІОНАЛЬНЕ АГЕНТСТВО ІЗ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Комітет з питань етики

РІШЕННЯ

від 03 червня 2025 року № 19 (155)

про внесення на розгляд

**Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти
подання про наявність у дисертації кандидата економічних наук
Салогуб Ірини Іванівни «Розвиток і регулювання фінансово-кредитних
відносин в аграрній сфері» фактів порушення вимог з питань текстових
запозичень без посилання на джерело (академічного плагіату)**

До Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти (далі – Національне агентство) 19 липня 2024 року надійшла скарга в електронній формі від кандидата біологічних наук, старшого наукового співробітника Смірнова Олега Ювеналійовича щодо наявності у захищеній Салогуб Ірини Іванівни 24 червня 2020 року на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 44.887.01 Полтавської державної аграрної академії дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.03 – економіка та управління національним господарством «Розвиток і регулювання фінансово-кредитних відносин в аграрній сфері» фактів академічного плагіату (№ 41-24-АД від 19 липня 2024 року, далі – скарга).

Комітет з питань етики (далі – Комітет) своїм рішенням від 20 лютого 2024 року № 12 (77) прийняв скаргу до розгляду.

Про прийняття Комітетом скарги до розгляду належним чином було проінформовано Полтавську державну аграрну академію як заклад, спеціалізована вчена рада якого прийняла рішення про присудження наукового ступеня, а також Салогуб Ірину Іванівну. Водночас копія скарги оприлюднена на сайті Національного агентства.

Письмових пояснень стосовно інформації у скарзі від Салогуб І. І. та Полтавської державної аграрної академії не надходило.

Перевірку викладених у скарзі відомостей здійснював уповноважений підрозділ секретаріату Національного агентства, який 03 квітня 2025 року надав Голові Комітету Звіт перевірки відомостей щодо наявності фактів академічного плагіату у захищеній дисертації кандидата економічних наук Салогуб Ірини Іванівни «Розвиток і регулювання фінансово-кредитних відносин в аграрній сфері» з результатами проведеного аналізу виявлених за допомогою

відповідного програмного забезпечення фрагментів збігів щодо неправомірного використання наукових текстів, ідей, розробок, наукових результатів і матеріалів інших авторів без відповідного посилання (далі – матеріали перевірки).

Згідно з пунктом 14 Порядку розгляду скарг/повідомлень щодо фактів академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації, затвердженого рішенням Національного агентства (протокол № 16(45) від 24 жовтня 2023 року, зі змінами, далі – Порядок) Голова Комітету, отримавши від уповноваженого підрозділу секретаріату Національного агентства матеріали перевірки, передав матеріали перевірки на ознайомлення членам Комітету та визначив 07 квітня 2025 року доповідача зі складу Комітету.

Відповідно до пункту 14 Порядку, доповідач проаналізував та за результатами вивчення матеріалів перевірки скарги подав 19 травня 2025 року Голові Комітету мотивований проєкт рішення Комітету.

Комітет за результатами вивчення матеріалів перевірки, а також інформації, наданої доповідачем, дійшов висновку про наявність у дисертації кандидата економічних наук Салогуб Ірини Іванівни «Розвиток і регулювання фінансово-кредитних відносин в аграрній сфері» фактів академічного плагіату.

У дисертації Салогуб І. І. за допомогою програмного забезпечення виявлено відтворення без належних посилань на джерела запозичення фрагментів таких наукових праць іншого авторства:

1. Долгачева Т.С. Развитие кредитования как фактора обеспечения воспроизводства в сельском хозяйстве. Дис. ... кандидата экономических наук. Воронеж, 2015. 191 с.
2. Артем'єва О.О. Банківське кредитування АПК: сучасний стан та перспективи розвитку. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Вип. 21. Ч. 1. 2018. С.13–18.
3. Камилов М.К., Камилова П.Д., Камилова З.М. Проблемы повышения инвестиционной привлекательности АПК. Региональные проблемы преобразования экономики. № 7. 2014. С.92–97.
4. Юняева Р.Р., Частухина Ю. Ю., Курмаева Г. И. Оценка эффективности государственной поддержки системы кредитования сельскохозяйственных предприятий // Известия ПГПУ им. В. Г. Белинского. 2012. № 28. С. 647–651
5. Голбан Т.Т. Інвестиційно-інноваційний розвиток аграрного виробництва. Дис. ...канд. екон. наук за спеціальністю 08.00.03 – економіка та управління національним господарством. Полтавська державна аграрна академія. Полтава, 2019. 199 с.
6. Цветков В. А., Шутьков А. А., Дудин М. Н., Лясников Н. В. Повышение инвестиционной привлекательности отрасли сельского хозяйства в России. Финансы: теория и практика. 2018; 22(3). С.6–21. DOI: 10.26794/2587-5671-2018-22-3-6-21
7. Сатир Л.М. Відтворення матеріально-технічних ресурсів сільськогосподарських підприємств теорія, методологія, практика. Дис. ... доктора екон. наук. Біла Церква, 2013. 488 с.

8. Пахомова А.О. Специфіка державного управління аграрною наукою. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Юриспруденція. 2017 № 29 т. 1. С.68–70.
9. Антонов А.В. Економічний розвиток сільських територій: міжнародний досвід кредитування. Державне управління: удосконалення та розвиток. № 8, 2010.
10. Стариченко М.А. Інвестиційна діяльність сільськогосподарських підприємств. Дис... канд. екон. наук. Біла Церква, 2015. 236 с.
11. Бондаренко Н.В., Корнега А.О. Державне регулювання системи кредитування аграрної галузі. Глобальні та національні проблеми економіки. Вип. 15. 2017. С.485-490.
12. Государственное регулирование рыночной экономики: Учебник. Изд. 2-е, перераб. и доп. / Кушлин В.И. – общ. ред. Москва.: изд-во РАГС, 2005. 485 с.
13. Сидор Г.В. Кредитне забезпечення розвитку сільського господарства. Дис. ... канд. екон. наук. Тернопільський національний економічний університет. Тернопіль, 2015. 247 с.
14. Пилюгина Л.В. Основные направления регулирования финансово-кредитных отношений в АПК. Известия ОГАУ. 2009. №23–1. С.137–140.

При оцінці матеріалів перевірки Комітет керується пунктом 21 Порядку, згідно з яким будь-які документи чи свідчення про наявність або відсутність у дисертації та/або наукових публікаціях, у яких висвітлені наукові результати дисертації, фактів академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації не є вирішальними, не мають наперед визначеного значення для Комітету і враховуються в сукупності з іншими документами та матеріалами при прийнятті рішень відповідно до цього Порядку.

Відповідно до частини сьомої статті 28¹ Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність» скасування рішення спеціалізованої вченої ради про присудження наукового ступеня кандидата наук, доктора наук у разі встановлення відповідно до законодавства фактів академічного плагіату, фабрикації чи фальсифікації Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти здійснюється у порядку, затвердженому Кабінетом Міністрів України, та може бути оскаржено відповідно до законодавства.

Згідно з абзацами першим, четвертим пункту 40 Порядку присудження та позбавлення наукового ступеня доктора наук, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 17 листопада 2021 р. № 1197 (далі – Порядок 1197) у МОН розглядаються звернення щодо порушення вимог з питань текстових запозичень без посилання на джерело, академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації за поданням Національного агентства – безстроково

Відповідно до пункту 38 Порядку № 1197, особа, якій за рішенням МОН (МОНмолодьспорту, ВАК) видано диплом доктора (кандидата) наук, може бути позбавлена відповідного ступеня у разі виявлення порушень вимог нормативно-правових актів з питань атестації наукових кадрів, чинних на момент прийняття рішення МОН (МОНмолодьспортом, ВАК) про видачу відповідного диплома або затвердження рішення ради про присудження ступеня доктора філософії.

Згідно із абзацом другим частини шостої статті 6 Закону «Про вищу освіту» (в редакції, чинній на момент прийняття рішення МОН про видачу диплома) виявлення академічного плагіату у захищеній дисертації (науковій доповіді) є підставою для скасування рішення спеціалізованої вченої ради про присудження наукового ступеня та видачу відповідного диплома.

Згідно з пунктом 14 Порядку присудження наукових ступенів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 р. № 567 (далі – Порядок № 567), чинного на момент видачі відповідного диплома Салогуб І. І., у разі виявлення текстових запозичень, використання ідей, наукових результатів і матеріалів інших авторів без посилання на джерело дисертація знімається з розгляду незалежно від стадії проходження без права її повторного захисту. Виявлення в дисертації, авторів якої вже видано диплом доктора чи кандидата наук, текстових запозичень без посилання на джерело, є підставою для прийняття рішення про позбавлення його наукового ступеня.

Відповідно до пункту 9 Порядку присудження наукових ступенів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 року № 567 (в редакції, чинній на момент прийняття рішення МОН про видачу диплома, далі – Порядок № 567) дисертація на здобуття наукового ступеня є кваліфікаційною науковою працею, виконаною особисто здобувачем у вигляді спеціально підготовленого рукопису або опублікованої монографії. Підготовлена до захисту дисертація повинна містити висунуті здобувачем науково обґрунтовані теоретичні або експериментальні результати, наукові положення, а також характеризуватися єдністю змісту і свідчити про особистий внесок здобувача в науку.

Згідно із пунктом 41 Порядку № 567 МОН може позбавити осіб, яким присуджено наукові ступені або присвоєно вчене звання старшого наукового співробітника, цих ступенів і звання на підставі рішень спеціалізованих вчених рад, де проводився захист дисертацій, або клопотань вчених (науково-технічних) рад, якими приймалося рішення щодо присвоєння вченого звання. Розгляд питання про обґрунтованість присудження наукових ступенів і присвоєння вченого звання, стосовно яких рішення прийняті понад десять років тому, органами атестації не проводиться, за винятком виявлення текстових запозичень, використання ідей, наукових результатів і матеріалів інших авторів без посилання на джерело.

Відповідно до пункту 14 Порядку № 567 у разі виявлення текстових запозичень, використання ідей, наукових результатів і матеріалів інших авторів без посилання на джерело дисертація знімається з розгляду незалежно від стадії проходження без права її повторного захисту. Виявлення в дисертації, авторів якої вже видано диплом доктора чи кандидата наук, текстових запозичень без посилання на джерело, є підставою для прийняття рішення про позбавлення його наукового ступеня.

Також згідно із пунктом 4.7 Положення про спеціалізовану вчену раду, затвердженого Наказом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 14 вересня 2011 р. № 1059, чинного на момент прийняття рішення МОН про видачу відповідного диплома Салогуб І. І., якщо рада встановила, що здобувач

використав ідеї та розробки, текстові запозичення, наукові результати та матеріали інших авторів без посилання на джерело, то рада знімає дисертацію з розгляду незалежно від стадії проходження без права її повторного захисту. Згідно із пунктом 1.9 цього Положення у разі порушення радою вимог нормативно-правових актів з питань присудження наукового ступеня доктора чи кандидата наук МОНмолодьспорт скасовує прийняте радою рішення і може вжити до неї заходи в межах своєї компетенції, у тому числі до зупинення діяльності цієї ради.

При цьому згідно з частиною шостою статті 69 Закону України «Про вищу освіту» (в редакції, чинній на момент прийняття рішення МОН про видачу відповідного диплома Салогуб І.І.) академічний плагіат це оприлюднення (частково або повністю) наукових результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження та/або відтворення опублікованих текстів інших авторів без відповідного посилання. Частиною четвертою статті 42 Закону України «Про освіту» визначено, що порушенням академічної доброчесності вважається, зокрема, академічний плагіат – оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та/або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства.

Таким чином наявність в дисертації «текстових запозичень, використання ідей, наукових результатів і матеріалів інших авторів без посилання на джерело», що є підставою порушення клопотання про позбавлення особи наукового ступеня, узгоджується із визначенням академічного плагіату, закріпленого частиною шостою статті 69, частиною четвертою статті 42 Закону України «Про освіту».

Відповідно до частини дев'ятої статті 19 Закону України «Про вищу освіту» Комітет з питань етики розглядає питання порушення академічної доброчесності і вносить відповідні подання до Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти.

На підставі наведеного, відповідно до частини дев'ятої статті 19 Закону України «Про вищу освіту», частини четвертої статті 42 Закону України «Про освіту», частини сьомої статті 28¹ Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність», пунктів 38–41 Порядку присудження та позбавлення наукового ступеня доктора наук, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 17 листопада 2021 р. № 1197, пунктів 21–22 Порядку розгляду скарг/повідомлень щодо фактів академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації, затвердженого на засіданні Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти (протокол № 16 (45) від 24 жовтня 2023 р., зі змінами), з урахуванням чинних на момент видачі відповідного диплома Салогуб І.І. абзацу другої частини шостої статті 6, частини шостої статті 69 Закону України «Про вищу освіту», пунктів 9, 14, 41 Порядку присудження наукових ступенів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 р. № 567, пунктів 1.9 та 4.7 Положення про спеціалізовану вчену раду, затвердженого Наказом

Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 14 вересня 2011 р.
№ 1059, Комітет

ВИРІШИВ: внести на розгляд Національного агентства подання про наявність у дисертації кандидата економічних наук Салогуб Ірини Іванівни «Розвиток і регулювання фінансово-кредитних відносин в аграрній сфері» фактів порушення вимог з питань текстових запозичень без посилання на джерело (академічного плагіату).

Голова Комітету

Артем АРТЮХОВ